

СТАЛЕВИЙ ШОЛОМ.

"Сталевий Шолом" — бойова організація націоналістів і всіх монархічних угруповань Німеччини. Для національного табору "Сталевий Шолом" є те саме, що спілка червоних фронтівиків для компартії і революційних робітників, що "Райхсбанер" для республіканських партій. Вона являє собою зброю всього національного блоку, послабленого внутрішніми чварами, розпуском "Вікінгу", політичними піруетами графа Вестарпа, тощо.

Без сумніву, з усіх націоналістичних угруповань "Сталевий Шолом" відзначається тим, що зумів об'єднати навколо себе найбільшу кількість людей. Діяльність цієї монархічної асоціації, якою керують старий член народної партії Зельд, інвалід війни і продавець лікерів і лейтенант-колонель Дастерберг, протікає в двох сферах.

Зельд, відповідно властивостям свого характеру й темпераменту взяв на себе, так би мовити, репрезентативну частину. Це він виступає перед натовпом розбещених монархістів у ролі палкого народного трибуна, заклинаючи їх поповнювати лави організації й допомагати її успіхам. Дастерберг це "дипломатичний представник" при райхсвері. Він зв'язаний з офіцерськими групами й з усіма таємними організаціями. Це завдяки йому "талани" у травні 1927 року конгрес "Національної Спілки німецьких офіцерів" у Дрездені прийняв програму співробітництва з "Сталевим Шоломом".

Треба підкреслити, що це співробітництво більш стосується плянів "національної оборони". Націоналісти тримають кількість членів "Сталевому Шолому" у цілковитій таємниці й до цього справити вкраїнця, що ця організація має в своєму розпорядженні надзвичайно великі людські ресурси. Націоналістичні лідери спритно жонглю-

ють цифрами, деякі з них навіть заперечують, що "Сталевий Шолом" разом з організаціями молоді нараховує 900 тисяч членів. Політичні супротивники націоналістів не без ехидства вказують на той факт, що в торішньому поході "Сталевому Шолому", який по важливості дорівнювався до походу фашистів до Риму, брало участь ніяк не більше від 15 тисяч осіб.

Найбільшу увагу "Сталевий Шолом" приділяє військовій освіті, невідмінному початкові до обов'язкової військової служби. Організація дуже тісно зв'язана з райхсвером. З 28 голів округних федерацій 13 осіб є офіцерами активу, решта офіцери запасу. До цього числа треба додати 2 тисячі колишніх офіцерів членів "Шолому" і 2,500 членів національного союзу німецьких офіцерів. Цілком зрозуміло, що цієї кількості офіцерів вистачить, щоб зробити з усіх членів організації добрих салдатів.

Політичне кредо "Сталевому Шолому" є дуже вузький націоналізм. Організація бореться за поширення уповноважень президента, який, до речі, є її почесним членом, за скасування загального голосування, за імперський прапор і проти обвинувачень у відповідальності за війну. "Сталевий Шолом", як організація націоналістів, не визнає Версальського договору, проти якого він протестував також, як і проти участі Німеччини в Лізі Націй.

Програма організації зобов'язує своїх членів боротися за "зовнішню і внутрішню визволення Німеччини".

Як же члени асоціації гадають здобути внутрішню "визволення"? Ім добре відомо, що це не така, вже легка річ, що для цього плану треба зробити переворот. Але лідери організації побоюються визнати це. Свої справжні домагання вони прикривають різними туманними фразами. Чи є організація "Сталевому Шолому" отверто

монархістична? Серед її членів — 3 Гогенцолерни, але вони відмовилися отверто висловитися за реставрацію колишньої династії. Лише оборону національних кольорів — чорно-біло-червоного записано на програмі асоціації.

Щоб полекшити можливість згоди зі спілкою офіцерів, лідери "Сталевому Шолому" знайшли таку формулу: національна диктатура, здобута легальними методами через застосування 48 арт. німецької конституції, як перехід до реставрації монархії. Це була велика поступка монархічним елементам. Ідеал "Сталевому Шолому" є національна диктатура, диктатура великого промислового й фінансового капіталу, імперіалістична експансія, світове панування.

Під впливом капітана Ерарда організація видвинула гасло: "Увійдемо до уряду". Що розуміють під цим гаслом лідери організації досить отверто висловив Зельд у Гамбурзі в лютому 1927 року:

"Ми увійдемо до уряду, щоб примусити його схилитися перед нашою волею". А Дастерберг на конгресі організації в січні цього року заявив: "Поліпшення нашої системи на ґрунті парламентської боротьби неможливе. Тому ми готові до боїв і походів. Ми переможемо хрестом і шпагою". З цього випливає, що всі фрази про "легальні методи" й дружне співробітництво треба розглядати, як заходи цілком природно продиктовані інстинктом самооборони.

"Сталевий Шолом" є запеклим ворогом компартії й спілки червоних фронтівиків, грізна сила й загартованість яких являють дуже реальну небезпеку для панів націоналістів і всіх буржуазних партій. З ініціативи "Сталевому Шолому" й національної партії член останньої, міністер внутрішніх справ фон Кейдель, видав наказ про заборону спілки червоних фронтівиків. Проти цього проекту, як відомо, заперестували майже всі уряди німецьких держав.

Наслідком скасування старої в'язниці при вулиці Баторого у Львові, в якій здебільша сиділи політичні в'язні, всіх їх перенесено до ще старої австрійської в'язниці, до т. зв. Бригидок. Положення політичних в'язнів ще більше погіршилося. Не вільно їм ходити на проходи, не вільно їх відвідувати родині, ні доставляти харчів, а в'єрші не дозволяють їм читати часописі. Перед кожним тюремним доглядцем політичний в'язень мусять стояти на позір, наче рекрут при війську. Ці відносини доводять часто політичних в'язнів до чинного спротиву, що знову кінчиться відокремленням і відобранням харчів.

НА ЗЕМЛЯХ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ.

СУЧАСНІ КАРМЕЛЮКИ.

Перед чортківським судом відбується небавом карна розправа проти Дмитра Барана і 28 його товаришів, всіх сільських парубків із чортківського повіту. Акт обвинувачення закидає їм, що всі вони по прочитанню повісті "Розбійник Кармельюк" утворили повстанчу організацію і мали намір викликати збройне повстання в цілі прилучення Східної Галичини до Радянської України. Назначили навіть день коли це повстання має настати, але поліція про це в час довідалася й цю організацію зліквідувала.

Повстанці мали приготувати навіть зброю, а саме два австрійські багнетці, два крики дула без прикладів і кілька штук патронів. На тім подяга їх злочинна робота й про це досвідно говорить акт обвинувачення. За це всі обвинувачені просиділи по три місяці в тюрмі і шойно по зложенні кавчі їх випущено на волю. В'єрші проти них відбувається карна розправа. Не виключено, що їх засудять як небезпечних ворогів польської держави.

ПОЛОЖЕННЯ ПОЛІТИЧНИХ В'ЯЗНІВ.

Соціал-демократи в нас і так все слабі були. Тепер залишився в них один член у профспілки, один у партії та окружний секретар — разом три члени. Ось і вся соціал-демократія в Хусті. Мали ще вони одного представника в громадському представництві, але він перейшов до аграрників, а відкликати його не можуть, бо на виборах не мали власного списку.

Організація куртяківської партії теж зовсім розвалилася — пізнали робітників Куртяка, коли треба було виступити до бою за кусень хліба.

Ходять тепер по місті провідники різних буржуазних партій, наче генерали без війська.

Задля заперестування проти тих відносин уладили всі політичні в'язні однодневий голодовий страйк. Тюремні влади тим застрашилися й обіцяли поправу. Це вони вже не раз обіщували, однак ні разу не додержали.

Серед політичних в'язнів знаходиться багато арештованих в часі сьогорічного першотравневого свята. Хоча провини по їх стороні немає ніякої, слідство проти них далі ведеться і вони досі не знають коли одержать акт обвинувачення.

Хустинський робкор "Карпатської Правди" пише: Вплив буржуазних партій у нас що раз, то більше зменшується. Зріст визиску робітничих мас і загострення класової боротьби розбуджує класову свідомість серед пролетаріату. Робітники, що ще недавно дозволяли себе туманити буржуазним агітаторам, або являли собою неорганізовану масу, — зрозуміли тепер, що тільки тоді зможуть успішно боротися проти визиску, коли збудують сильну революційну організацію.

КЛАСОВА СВІДОМІСТЬ РОСТЕ.

Задля заперестування проти тих відносин уладили всі політичні в'язні однодневий голодовий страйк. Тюремні влади тим застрашилися й обіцяли поправу. Це вони вже не раз обіщували, однак ні разу не додержали.

Серед політичних в'язнів знаходиться багато арештованих в часі сьогорічного першотравневого свята. Хоча провини по їх стороні немає ніякої, слідство проти них далі ведеться і вони досі не знають коли одержать акт обвинувачення.

РІЖНІ ВІСТІ

СМЕРТЕЛЬНЕ ПРОМІННЯ.

З Берліна повідомляють про відкриття нового "смертельного проміння", що його відкрив у лабораторіях електричної компанії Сіменс-Гальске, молодий природознавець і інженер д-р. Грайхен. Він сказав таке про силу свого винаходу: "Пущене на малі живі тварини, моє проміння спричинило запалення клітин, що стає смертельним на протязі п'ять або шість годин. Я певний, що й на більшій тварині, а навіть на людській істоті це влунуло-б так само. Рослини швидко гинуть під впливом цього проміння, звичайно за п'ятнадцять хвилин."

НАЙБІЛЬША ДРУКАРСЬКА МАШИНА В СВІТІ.

Розміром вона більше походить на пароплаву машину, ніж на друкарську машину, та має хідники й платформи, щоб обслуговувати спостерегачів. Машина ця має друкувати газети й випускає 80,000 примірників на 16 сторінок за годину, або відповідно зменшене число при більшому форматі.

А ЛІСИ ПАНСЬКІ...

Селькор "Карпатської Правди" пише з села Волового: Наше село в горах і лісах. Красота навкруги — ліси синіють і шумлять. Панські ліси. А ми не маємо чим топтити, живемо в малих душних хатах і навіть не маємо чим поправити хати. Не дають дров. Дали на наших хатах дрильві наче рещето.

Але в лісах не тихо. Стукають сокири, вирубують у нас ліси. Тільки не ми. Пани...

ПРИХОДИТЬ ДИВИТИСЯ НА ФІЛЬМУ "ТАРАС ШЕВЧЕНКО"!

В ПОРТЕДЖ ЛА ПРЕІРІ, МАН. — Фільма буде показана в Українським Робітничим Домі: в середу, 25. липня перша частина, а в четвер, 26. липня друга частина. Ціни тикетів: для дорослих 35 ц., а для дітей 10 ц. Початок в годині 8.15 вечером.

У ВЕСТ СЕЛКІРК, МАН. — Фільма буде показана в Роял Театрі при головній вулиці в понеділок, 30. липня. Ціни тикетів: для дорослих 75 ц., а для дітей 25 ц. Початок точно в годині 7. вечером.

В ІСТ КІЛДОНАН, МАН. — Фільма буде показана в Укр. Роб. Домі в середу, 1. серпня. Ціни тикетів: для дорослих 50 ц., а для дітей 25 ц. Початок точно в годині 7. вечером.

В ТРАНСКОНА, МАН. — Фільма буде показана в Укр. Роб. Домі в четвер, 2. серпня. Ціни тикетів: для дорослих 50 ц., а для дітей 25 ц. Початок точно в годині 7. вечером.

ЗАМОВЛЯЙТЕ НАЙНОВІШІ КНИЖКИ!

Шойно вийшла з друку накладом Робітничо-Фармерського Видавничого Товариства дуже цікава книжка Ол. Дорошенка п. н.

ІВАН ФРАНКО
ОГЛЯД ДІЯЛЬНОСТІ І ТВОРЧОСТІ.

Одна з найкращих книжок про І. Франка, добре надається для познання творчості й діяльності великого українського письменника. Добра для гуртових читань в організації.

Ціна примірника 25 центів. Для гуртових замовлень велика знижка. Всі кольортерери наших організацій повинні мати цю книжку.

Отримано обмежену кількість гарної й повчальної та прекрасно ілюстрованої книжки п. н.

СВІТ, ЛЮДИНА, СУСПІЛЬСТВО.

Формат книжки такий, що дає змогу кожному робітникові взяти її з собою куди-б він не йшов чи їхав до роботи. Книжка популярна й надається для гуртових читань.

ЦІНА БРОШУРОВАНОЇ ..... 25 ц.
ЦІНА В ПОЛОТНЯНИЙ ОПРАВІ ..... 35 ц.

Опущу на цій книжці не дається. Коли хочете її мати — замовляйте вчасно, бо отримано обмежену кількість примірників.

Замовлення разом з грішми засилайте на адресу:

UKRAINIAN LABOR NEWS
Cor. Pritchard & McGregor Sts., — — Winnipeg, Man.

ГПНІКІ ВІННІПЕГСЬКОГО ВІДДІЛУ РОБІТНИЧОГО ЗАПОМОГОВОГО ТОВАРИСТВА НА ВЛАСНІЙ ФАРМІ В НЕДІЛЮ, 15. ЛИПНЯ 1928 РОКУ. НА ЦЕМУ ПІКНІКУ ВПИСАЛОСЯ ДО ВІДДІЛУ 50 НОВИХ ЧЛЕНІВ.

ДЖЕК ЛОНДОН.

ШЛЯХОМ ПОЛЯРНОГО СОНЦЯ

(Продовження.)

Човен обмерз. Не можна було й приплести до берега. Небезпека дуже була велика. Ввесь час посувалися міл Юконом посеред криги. Тієї ночі лід ламався й дуже гуркотів. А тоді лід став, човен став, усе стало.

"Отже, до берега", каже жінка.

"Ні, ліпше почекати", кажу.

Помалу-малу все рушило знов униз за течією. Снігу було багато. Я не міг нічого бачити. Об одинадцятій годині вночі все стало. О першій годині все посунуло знов. О третій годині все стало. Човен розторощило як лущиння з яєць, але він зостався на поверхні і не потонув. Я чув собаче гавкання. Ми чекали. Ми посули. Помалу надійшов ранок. Снігу більше не було. Річка стала зовсім. Це був Давсон. Човен розбився і став саме коло Давсону. Сітка Чарлі таки прибув з двома тисячами ливів під велику негоду.

Жінка набрала хату на горі і цілий тиждень я її не бачив. Коли це одного дня вона приходить до мене.

"Чарлі", каже вона, "чи не згодиться ви послужити мені? Поганяти собак, влаштувати стаянки, — макарвати зо мною?"

Я кажу, що заробляю багато грошей перевозом пошти.

"Чарлі, я платитиму вам більше", каже.

Я сказав їй, що шахтар заробляє п'ятнадцять доларів у день. Вона каже:

"Це буде чотириста п'ятдесят доларів на місяць".

Але я сказав:

"Сітка Чарлі — не шахтар".

Тоді вона каже:

"Я розумію, Чарлі. Я платитиму вам сімсот п'ятдесят доларів що-місяця".

Це добра ціна і я згодився служити в неї. Я купив для неї собак і санки. Ми помандрували через Клаондайк, Бонанзу та Ельдорадо, через Індіанську річку до Сірчаного затоки, до Канади і назад через перехрестя до Золотого Дна, до Кули Золота і знов до Давсону. Вона все чогось виглядала, — я не знаю чого. Я не розумів нічого.

"Чого ви шукаєте?" питаюся.

Вона сміється.

"Шукаєте золота?" допитуюсь.

Сміється. Тоді каже:

"Це не ваша справа, Чарлі".

Після того я вже нічого не питаю.

Вона мала маленький револьвер, що з ним ходила, застромивши за пасок. Никколи в дорозі вона практикувалася, стріляла з його. Я сміявся.

"Чого ви смієтесь, Чарлі?" питається.

"Нащо ви граєтесь цим?" сказав я. "Вона

не добре. Воно занадто мале. Це щось дитяче, маленька цияцька".

— Коли ми повернулися до Давсону, вона попрохала мене купити їй доброго револьвера. Я купив Кольта 44. Він дуже важкий, але вона весь час ходить з ним за паском.

До Давсону прибув чоловік. Яким способом він дістався, я не знаю. Я тільки знаю, що він був che-cha-quo*, або як ви кажете, панич. Руки в його були такі самі тендітні, як і в неї як раз. І сам він був тендітний. Зразу я гадав, може, це її чоловік. Але він був занадто молодий. До того-ж на ніч вони стелилися нарізно. Йому було, може, років з двадцять. Очі в його були блакитні, волосся руське, маленькі вуса, теж руські. Звався він Джан Джонс. Може він був її братом, — не знаю. Я більше не питався ні про що. Тільки думав собі, що його ім'я зовсім не Джан Джонс. Інші кликали його ще містер Джервен. Не думаю, щоб так було його ім'я. І не думаю, щоб вона була міс Джервен, як її дехто називав. Мабуть ніхто не знав їхніх прізвищ.

Одної ночі я спав собі в Давсоні. Він мене збудив. Каже:

"Запрягайте собак: ми виїздимо".

Я вже більше ні про що не питався, отже запряг собак і ми виїхали.

Подалися ми Юконом. Була ніч, стояв листопад місяць, було дуже холодно — шістьде-

сять п'ять від нуля нижче. Вона була тендітна. Та й він був собі тендітний. Холод пекучий. Вони тяжко помучилися. Аж плакали нишком від холоду. Я закидаю помалу, щоб стати й відпочити. Коли-ж кажуть, що мандруватимуть далі. Тричі казав я, що краше-б стати табором та погрітись, але щоразу вони відповідали, що треба йти далі.

По тому я не казав уже нічого. "Весь час, день-у-день, усе те саме. Але-ж вони дуже були тендітні. Подеревіли й послабли. Не звикли до моканив і дуже поздирили собі ноги. Вони шкандибали й хитались як п'яні, нишком плакали, але раз-у-раз казали вони: "Гайда вперед! Ідмо далі!"

Скидалися на божевільних. Весь час рвалися вперед і вперед. Чого рвалися вони далі й далі? Не знати. Лиш одню гнали вперед. Чого вони шукали? Або я знаю? Золота не шукали, бо того знаку на їх не було. До того-ж вони розкидали силу грошей. Але-ж я вже ні про що не питався. Я завзято гнав і гнав наперед, бо я сильний в дорозі, бо мені добре платили.

Ми дісталися до Серкл-Сіті. Чого вони шукали і тут не було. Я тоді думав, що тут ми спочинемо й дамо собакам перепочити. Та ми не спочивали, й одного дня не спочивали.

(Далі буде.)

Товариші! Відновляйте передплату однієї робітничої газети "Укр. Роб. Вісті"!

В МОЛОДІ НАШЕ МАЙБУТНЄ!

Не забудьте передплатити для своїх дітей місячний журнал

"СВІТ МОЛОДІ"

що виходить у Вінніпегу і друкує приступні для молоді статті, вірші, оповідання, забави, загадки, а особливо звертає увагу на належне виховання робітничо-фармерської молоді.

Поширюйте вістку про цей журнал! Збирайте нові передплати! На цілий рік передплата вносить тільки 50 центів. Поодинокое число 5 ц.

Замовлення з грішми посилайте на таку адресу:

THE YOUTH'S WORLD
Pritchard & McGregor Sts.,
Winnipeg, Man.

Відновляйте передплату на "Укр. Роб. Вісті"!

* Чи-ча-ко — новачок, панич.